

กระบวนการบริหารงานนิเทศการ ปีกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศการ ปีกสอน
ในมหาวิทยาลัย

นายบุญเลิศ แสนศักดิ์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

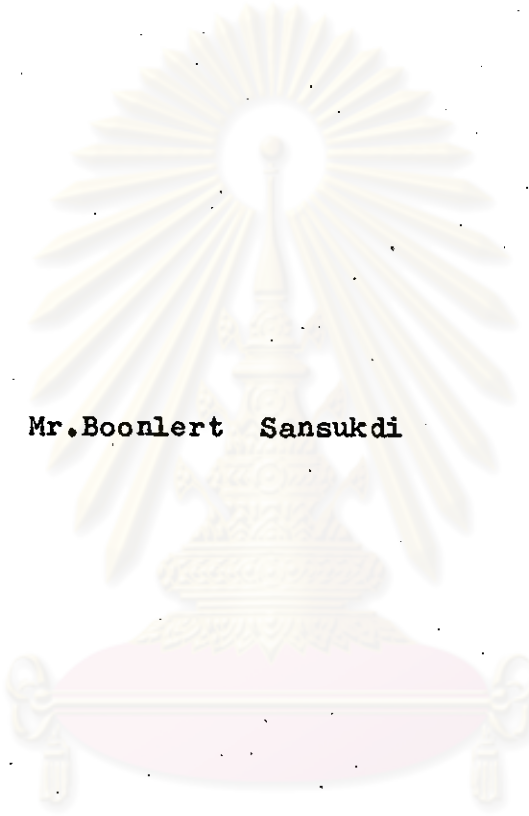
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

087845

I16039130

THE ADMINISTRATIVE PROCESS OF STUDENT TEACHING'S
DIRECTORS IN UNIVERSITIES

Mr.Boonlert Sansukdi

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งบประมาณการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในมหาวิทยาลัย

ชื่อนิสิต นายบุญเลิศ แสนศักดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตรากุลย์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการวิธีบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในมหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการวิธีบริหารงานนิเทศการฝึกสอนในมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร คณะครูศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 16 คน ซึ่งประกอบด้วยคณบดีและรองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน จำนวน 8 คน และอาจารย์นิเทศจำนวน 120 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนประกอบด้วย งบประมาณ

วางแผนงาน กระบวนการจัดองค์การ กระบวนการความเป็นผู้นำ กระบวนการควบคุม และกระบวนการประเมินผล และตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ หัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในกระบวนการทั้ง 5 กระบวนการ

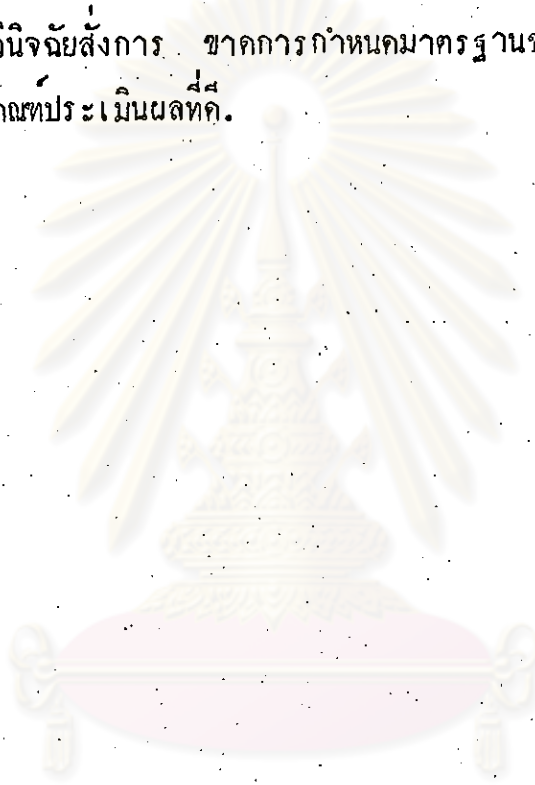
การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 144 ฉบับ และได้รับคืนมาเป็นจำนวนทั้งสิ้น 137 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.14 แลวนำมาวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในมหาวิทยาลัย พอสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารมองเห็นว่า หัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนได้ ปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนเป็นที่พอใจอยู่ในเกณฑ์มากทุกกระบวนการ สำหรับหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนเห็นว่าตนเอง ใ้ปฏิบัติ เป็นที่พอใจอยู่ในเกณฑ์ มากทุกกระบวนการ เช่นเดียวกับผู้บริหาร ส่วนอาจารย์นิเทศมีความเห็นว่าหัวหน้า หน่วยนิเทศการฝึกสอนได้ปฏิบัติ เป็นที่พอใจอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดกระบวนการคือ กระบวนการ วางแผนงาน กระบวนการจัดองค์การ กระบวนการความเป็นผู้นำ และกระบวนการ ประเมินผล ส่วนอีกหนึ่งกระบวนการคือ กระบวนการควบคุมงาน หัวหน้าหน่วยนิเทศ การฝึกสอนได้ปฏิบัติเป็นที่พอใจอยู่ในเกณฑ์น้อย ฉะนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมทั้ง 3 กลุ่ม ตัวอย่างประชากรแล้ว มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนได้ปฏิบัติ เป็นที่พอใจ อยู่ในเกณฑ์มากทุกกระบวนการ ยกเว้นกระบวนการควบคุมงาน เท่านั้นที่ปฏิบัติเป็นที่พอใจอยู่ ในเกณฑ์น้อย

2. จากความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การ ปฏิบัติงานด้านกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ไม่ได้ผลเท่าที่ควรคือ บุคลากรในหน่วยงานไม่เพียงพอ แนวนโยบายของแต่ละภาควิชาไม่

สอกลดงกัน หน่วยงานไม่ได้อัฒเป็นรูปสำนักรงานและไม่มีอิสระแถตนเอง ไม่ได้รับ
ควมร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในคณะ หัวหน้าหน่วยนิเทศกรฝึกสอนชกควมรู้และ
ทักษะในการค้ำเนินงาน ไม่ชัดเจนในเรื่องบทบาทของตนเอง ชกอำนาจในการ
แถงตั้งถอถอนและวินิจฉัยสั่งกร ชกการกำหนดมาตรฐานของงานไว้นนน และ
ชกเครื่องมือและแถที่ประเมินผลที่ค้.

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Administrative Process of Student Teaching's
 Directors in Universities

Name Mr. Boonlert Sansukdi

Thesis Advisor Assistant Professor Noppongs Bunyajitradulya

Department Educational Administration

Academic Year 1979

ABSTRACT

Objectives of the Research:

1. To study processes of supervisory administration of student teaching's directors in universities.
2. To study problems encountered in processes of supervisory administration in universities.

Research Procedures

Sample used in this study consisted of sixteen administrators, eight deans and eight associate deans for academic affairs from eight Faculties of Education in Thai Universities, eight supervisors' directors and 120 supervisors, totaling 144 in number.

The instrument used in this study was a questionnaire consisting of three parts. The first part was concerned with personal information of respondents; the second part dealt with opinions concerning the performance of supervisors' directors in the supervisory administration processes which includes Planning processes, Organizing processes, Leading processes, Controlling processes and Assesing processes. The final part was concerned with problems and obstacles which the directors may encounter in the conduct of their affairs.

The questionnaires were distributed to the 144 participants. Of these, 137 copies, or 95.14 percent, were returned.

The data were analyzed by using percentages, means and standard deviations.

Findings

1. To the question concerning the performance of supervisors' directors, the majority of the deans and associate deans responded "high" to all the five processes under study, meaning that the directors' performance had been satisfactory. The majority directors themselves also believed that they had been performing satisfactorily in each of the processes. The majority of the supervisors indicated that the supervisors' directors' performance had been satisfactory only in the four categories of

planning process, organizing process, leading process, and assessing process, while perform rather poorly on controlling process. It is concluded from this finding that the performance of supervisors' directors had been highly satisfactory in all categories except controlling process which was less satisfactory.

2. To the questions concerning problems and obstacles which prevent supervisory administration of the directors from achieving satisfactory results, the respondents indicated the following factors as the causes:

- A. Inadequate supply of supervisory personnel.
- B. Incongruity among the departments regarding their supervision policies.
- C. Informal organization of the supervisory team.
The team should been formally organized into an independent bureau.
- D. Lack of cooperation from other offices within the faculty.
- E. The director lacks knowledge and skill in administration process, and often is not clear on his own role. He also has no authority to issue order, appoint, or discharge personnel in his own team. The director often fails to maintain a standardized working procedures and lacks the tools and reliable assesment standards.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ฤทธิเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉวีวรรณ นาระศัล อาจารย์ ดร.พิมพ์ใจ ภิมาลสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงฟ้า สิ้นขวงษ์ และ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นผู้ให้ข้อคิด ให้ความแนะนำ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขแบบสอบถามการวิจัย จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณคณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหน่วยนิเทศก์การฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ของคณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณี ชูทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาติ ลัทธิต์ ไต่ไต่กำลังใจสนับสนุนและเก็บแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจนประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีนามดังกล่าวข้างต้นทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บุญเลิศ แสนศักดิ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฑ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	12
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	13
วิธีดำเนินการวิจัย	13
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
/ ความหมายของการนิเทศการฝึกสอน	16
/ การนิเทศการฝึกสอน	17
/ แนวทางในการปฏิบัติการนิเทศการฝึกสอน	18
/ บทบาทของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน	24
/ กระบวนการวางแผนการนิเทศการฝึกสอน	33
/ กระบวนการจัดองค์การนิเทศการฝึกสอน	38
/ กระบวนการความเป็นผู้นำในการนิเทศการฝึกสอน	43

-	กระบวนการควบคุมงานค่านิเทศการฝึกสอน	46
-	กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอน	49
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
	ลักษณะของแบบสอบถาม	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	57
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	60
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว	61
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอน ในกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน	70
	กระบวนการวางแผนงานนิเทศการฝึกสอน	70
	กระบวนการจัดองค์การนิเทศการฝึกสอน	77
	กระบวนการความเป็นผู้นำในการนิเทศการฝึกสอน	83
	กระบวนการควบคุมงานการนิเทศการฝึกสอน	89
	กระบวนการประเมินผลงานนิเทศการฝึกสอน	95
	ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานใน กระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอนของหัวหน้าหน่วยนิเทศ การฝึกสอนในมหาวิทยาลัย	104

บท

หน้า

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนงาน	104
ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการจัดองค์การ	106
ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการความเป็นผู้นำ	108
ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการควบคุมงาน	109
ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลงาน	111
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	113
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	113
วิธีดำเนินการวิจัย	113
สรุปผลการวิจัย	115
อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	120
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป	130
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	138
ประวัติผู้เขียน	173

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ	61
2	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามอายุ	62
3	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามวุฒิ	63
4	จำนวนผู้บริหารจำแนกตามหน้าที่ที่เคยเป็นอาจารย์ในเทศก	64
5	จำนวนผู้บริหารจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งทางบริหาร ในปัจจุบัน	65
6	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานด้าน นิเทศการฝึกสอน	66
7	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามจำนวนชั่วโมงสอนในขณะที่ต้อง ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอน	67
8	แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบใน ภาคการศึกษาที่มีการฝึกสอน	68
9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในด้านการวางแผนงาน	71
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในด้านการจัดองค์การ	77
11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในด้านการควบคุมการเป็นผู้นำ	84
12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในด้านการควบคุมงาน	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

13. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานนิเทศการฝึกสอน
ของหัวหน้าหน่วยนิเทศการฝึกสอนในกระบวนการประเมินผลงาน ... 96

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย